మాక్లీదుర్గంలో కుక్క

విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

౧

మాక్లీదుర్గం రైలుస్టేషను గుంటకలునుంచి బెంగుళూరు పోయేత్రోవలో నాల్గు స్టేషనుల కివతల నున్నది. ప్లాటుఫారంకన్న రైలుస్టేషను పది గజాలు ఎక్కి వెళ్లాలి. రైలురోడ్డుప్రక్కనే పెద్దకొండ ఉన్నది. దానినిండా చెట్లూ చేమలూ, రాళ్లూ రప్పలూ ఉన్నవి. అప్పుడప్పుడు వేగోలాలు సివంగులు రాత్రిళ్ళు స్టేషనులోకి వస్తూ ఉంటవి. స్టేషనుకి వెనుక పెద్దలోయ ఉన్నది. ఆలోయ అంతా సారవంతమైనప్రదేశం. లోయ కవతలతట్టు ఉన్నకొండమీద నెవరిదో భాగ్యవంతులది పెద్ద సౌధం ఉన్నది. ఈలోయలో రెండుమూడు వాగులు ఉన్నవి.

మాక్లీదుర్గంస్టేషను చాలా చిన్నది. అందులో ఒకచిన్నఅంగడి ఉంది. రైళ్ళు వచ్చేవేళకూ పోయేవేళకూ ఆఅంగడి తెరచి ఉంటుంది. ఒకకుక్క అంగడితెరచినప్పుడల్లా అక్కడ తయారు. అంగడి ఎత్తుగా ఉంటుంది. కుక్క తనచూపు అంగడిలోని పళ్ళికలలో ఉన్నమిఠాయిమీద పడేఅంత సమరేఖలో నుంచుకొని ఊర్ధ్వదృష్టితో తపస్సు చేస్తుంది. ఎప్పుడైనా, వా డంగడి సర్దేటప్పుడైనా, యెవడైనా కొనుక్కునేటప్పుడైనా ఒకచిన్నముక్క జారిపడుతుం దేమో అని యెదురుచూస్తూ ఉంటుంది. వారాసికో పదిరోజులకో అట్లా యెప్పుడూ పడకుండాని, పదిరోజుల క్రింద చేసినపకోడీ కొనుక్కున్నవాడు చద్దివాసన వేసి పారేస్తే కుక్క దాన్ని తన నోటితో అగావుగా పట్టుకొని ముందుపళ్ళతో నొక్కి అంగట్లోకి పోయేందుకు రెండుగతుకులు గతికి మ్రింగి దగ్గు వచ్చి మళ్ళీ కక్కుతుంది. రైలు వెళ్ళిపోవటంతోటే అంగడివాడు మూస్తాడు. కుక్క పోయి సెలయేట్లో నీళ్లు తాగుతుంది. ముందుకాళ్ళు చాచి గడ్డిమీద పడుకొని, లేతగరికపాచలు కొరుకుతుంది. ఆకుక్క మంచి మిడతల వేటగాడు. అప్పుడప్పుడు పొలముపిచ్చుకలనుగూడా పట్టుకుంటుంది. సెలయేటినీళ్లూ, మంచిగాలీ, లోయలోకి దిగటం, ఎక్కటం- కుక్క మంచి దేహపటుత్వంలో ఉన్నది. కుక్క చెదరిమైనా స్టేషనెదురుగా ఉన్నకొండమీదికి పోదు.

ఒకసారి ఒకపెద్దమనిషి ఒక ఆడసీమకుక్కను స్టేషనులోకి తెచ్చాడు. వాటి రెంటికీ ప్రథమదర్శనంలోనే ప్రణయం ఏర్పడ్డది. ఆపెద్దమనిషిచేతిలో ఒక చేతికర్ర ఉంది. దాన్ని చూచి మనకుక్క తనప్రియురాలిదగ్గరకు వెళ్లింది కాదు. పుట్టింట

ఉన్న ఆడపిల్లవలె సీమకుక్క-మాత్రం నిర్భయంగా తనవలపుకాణ్ణి చూడటం మొదలెట్టింది. పెద్దమనుష్యులు తన్ను ప్రేకిరీ అనుకుంటారేమో నని దుర్గపు కుక్క దానివంక చూచీ చూడకుండా చూడటం మొదలెట్టింది. పెద్దమనిషి తన కుక్కను కటకటాలకు కట్టివేసి సామానులుతూయించుకోటానికో దేనికో వెళ్ళాడు. రెండుకుక్కలూ కలసికొన్నవి.

స్టేషనుమాస్టరు కొంచెము చదువుకొన్నవాడు. పెద్దమనిషికీ ఆయనకీ ఆధునిక సిద్ధాంత రాద్ధాంతాలచర్చ జరుగుతోంది.

స్టే. మా: కాదండీ! వర్ణవ్యవస్థ ఉండాలి. మనపూర్వులు దానిని నియమించారు. వాళ్ళు ఏప్రయోజనం కోసం దాని నేర్పరచారో ఆప్రయోజనాలు తెలియకుండా మనం వానిని తీసివేయరాదు

పె. మ: అట్లా అంటే లాభం లేదండీ. ఆసిద్ధాంతా లేమిటో చెప్పండి. మనవాళ్ళు ఏర్పరచారు కదా అని గుడ్డి ఎద్దు చేలో పడ్డట్లు పోరాదు. మనవాళ్ళు చెప్పారు కదా అని వినేరోజులు పోయినై. ప్రతిదీ వాదానికి నిలవాలి. వాదానికి నిలవంది మేము ఒప్పుకోము.

స్టే. మా: వారు ఏప్రయోజనా లర్థించారో మనకు తెలియదు. మనకు వాటిని తెలుసుకునేటంత మేధాశక్తి లేదు.

పె. మ: దానికి నే నొప్పుకోను. జ్ఞానము ప్రపంచం నడచినకొద్దీ వృద్ధిఅవుతోంది గాని తగ్గడం లేదు. మనపూర్వులకు మన కున్నంతవాదనాశక్తి లేదంటాను. మానసికశాస్త్రం, పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రం ఇప్పుడు వృద్ధి అయినంత పూర్వం వృద్ధి కాలేదు.

స్టే. మా: అయితే మీరు వర్ణవ్యవస్థ తీసిపారవెయ్యాలి అంటారా?

పె. మ: తీసివెయ్యా లంటాను. ఈవ్యవస్థమూలంగా అనేకభేదా లేర్పడుతున్నవి. కొందరనవసరంగా తాము గొప్పవాళ్ళ మనుకొంటున్నారు. తక్కువకులాలమీద అధికారం చలాయిస్తున్నారు. వర్ణాంతరభోజనములూ వివాహములూ జరుగవలె. అప్పుడే దేశానికి ముక్తి.

స్టే. మా: సర్వభూతములయందు సమత్వం ఉండాలిసిందే కాని వర్ణాంతర వివాహం నేను ఒప్పుకోను. పైకి కనపడేభేదాలు మనసా లేకుండా చేసుకోవాలి. మనపూర్వులు కూడా అదే చెప్పారని నా ఉద్దేశం.

పె. మ: మనవాళ్ళట్లాగూ చెప్పలేదు. మనవాళ్ళు సంఘానికి చేసినద్రోహం ఇంతంత కాదు.

పెద్దమనిషి బయటికి వచ్చాడు. తన కుక్క వంక చూచాడు. రెండు కుక్క లూ తమవర్ణభేదం మరచిపోయి కలసికొంటున్నవి. పెద్దమనిషి పరుగెత్తుకొనిపోయి దుర్గపుకుక్కను పదిపదకొండుదెబ్బలు కొట్టినాడు. 'జ్ఞాతాస్వాద' మైనఆకుక్క వదలిపెట్టుటకు సమర్థము కాక చివరకు వదలించుకొని పోయింది. స్టేషను బయటకు పోవువరకు కుక్కకు తెలిసింది, తన ఒకతొంటి విరిగిన దని. ఆపెద్దమనిషి తనకుక్కనుకూడా నాలుగు మోదినాడు.

స్టేషనుమాస్టరీగందరగోళం విని బయటకు వచ్చాడు సంగతంతా తెలిసికొన్నాడు. 'అయ్యా! ఎందుకు కుక్క నట్లా కొట్టారు?'

పె. మ : ఇది జాతి గలకుక్క. దీనికి తోడు మగకుక్కను కొనవలె నని చాలా ప్రయత్నం చేశాను. దొరకలే దండీ. దీనికి ఋతువు వచ్చింది. దీన్ని బెంగళూరు తీసుకు పోతున్నాను. ఈజాతి మగకుక్కతో కలపవలెనని.

స్టేషనుమాస్టరు కొంచెము నవ్వాడు. పెద్దమనిషి కనుబొమలమీద మాత్రం కొంచెం నల్లనిరేఖ యేర్పడ్డది. ఆయనా నవ్వాడు.

తరువాత మళ్ళీ యిద్దరూ స్నేహంగా మాట్లాడుకొన్నారు. స్టేషనుమాస్టరు సీమకుక్క అందానికీ, మొగాన మచ్చకూ, తోకకుచ్చుకూ, దాని గోధుమవన్నె రంగునకూ మిక్కిలి మెచ్చుకొని దాన్ని ముద్దాడాడు. దీనికి పిల్లలు పుడితే నాకోపిల్లను తప్పకుండా ఇవ్వా లని వాగ్దానం చేయించుకొన్నాడు.

ఊరకుక్కసంసర్గంచేత సీమకుక్క ఒళ్ళంతా మన్నయింది. అంతకుముందే వాన కురిసి పక్కనున్న పెద్దబండలమీద నీటిమడెలు కట్టినై. పెద్దమనిషి తన తోలుపెట్టె తెరచి రెండుతిక్కినతువాళ్ళూ సబ్బుబిళ్ళా తీసి ఆమడెలో కుక్కను అభ్యంగము చేయించి తువాళ్ళతో దాన్ని చక్కగా తుడిచాడు. ఇంతలో రైలు వచ్చింది. ఆయన కంయి కంయి మని అరచుచున్న కుక్కను తువాళ్ళలో చుట్టి చంకను పెట్టుకొని రైల్లో ఎక్కాడు. మగకుక్క ఆడకుక్కకు దూరంగా నిలుచుండి కుంటుతూ కుంటుతూ దానివంకనే సాకూతంగా చూడడం మొదలుపెట్టింది. ఆయన కిటికీలోనుంచి తొంగిచూచి కుక్కవైపునకు రెండుసార్లు కర్ర ఆడించాడు. అది మరీ దూరంపోయింది.

రైలు సాగింది. సీమకుక్క కంయి కంయి మని తలుపుదగ్గరకు పోతుంది. తొంగి చూస్తుంది. అతడు గొలుసుతో లాగి పట్టుకుంటాడు. రైలు బెంగళూరు పోయినతరువాత కుక్క ఏడుపు మానేసి యజమానిదగ్గర చనువుగా కూర్చుంది.

అతడు దానిని ఒళ్లోకి తీసికొని 'లీలా! అల్లా చెయ్యవచ్చునా?' అని దానినోట్లో నోరు పెట్టి ముద్దు పెట్టుకొన్నాడు. ఇందాకటి కుక్క యీపనే చేస్తే అంతహృదయంగమంగా ఊరుకున్న ఆకుక్క పరపురుషచుంబనం పరిహరించినట్లుగా అతని చుంబనం పరిహరించింది.

౨

దుర్గములో కుక్క తనతొంటి గాడిదగడపాకునకు, అడ్డసరపాకులకూ వేసి రుద్దుకొని సెలయేటిఒడ్డున నున్న ఒందుమట్టిలో అద్దుకొని పదిహేనురోజులకు కాలు సరిచేసికొంది. మళ్ళీ స్టేషనులోకి వస్తూన్నది. మిఠాయిదుకాణంవంక చూస్తున్నది.

ఒకనాడు ఇద్దరు విద్యార్థులు అక్కడికి వచ్చి దుకాణంలో యేదో కొనుక్కొని తింటూ బల్లమీద కూర్చున్నారు. వాళ్ళ యిద్దరిమాటలూ కుక్కచెవిని పడ్డవి.

ఒకడు : మనదేశంలో భూతదయ అన్నది లేదు. పెద్దవాళ్ళందరూ పిన్నవాళ్ళమీద అధికారం చేస్తారు. నేను బి. ఏ. ప్యాసైనాను. ఉద్యోగ మిచ్చే దిక్కు లేదు. పేదవాళ్ళు మలమల మాడిపోతున్నారు. గొప్పవాళ్ళు సోఫాలమీద గాని ఒరగరు.

రెం : మనవాళ్ళు అందరూ స్వార్థపరులే. పిడికెడు బిచ్చం పెట్టరు. చివరకు కుక్కకు వేసిన ట్లన్నా పేదవాళ్ళ కింత వెయ్యరు.

కుక్క వాళ్ళదగ్గరకు వచ్చి వాళ్ళచేతిలో పొట్లంవంక చూసింది. వాళ్లిద్దరూ ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుకొంటున్నారు. అందులో ఒకతనికాళ్ళకు బూట్లు ఉన్నవి. కాలిమీద కాలువేసుకు కూర్చున్నాడు. ఆబూటుకాలితో కుక్కను డొక్కలో తన్నాడు. దానికి రెండుమూడురోజులనుంచీ తిండి లేదు. ఆదెబ్బ పొట్టలో యేనరానికి తగిలిందో అది మెలికలు తిరిగిపోయింది. కొంతసేపటి కది తెప్పిరిలి లేచి పోతోంది. రెండవవిద్యార్థి తనచేతిలోది కొంచెం దానిముందర వేశాడు. అది నొప్పిచేత దానిని ముట్టుకోకుండా పోయింది.

ఆరోజుసాయంత్రం కొండమీదనుంచి ఒకవేగోలం దిగి రాత్రిపూట స్టేషనులోకి వచ్చింది. కుక్క భయపడి దుకాణంకింద ఒక గూడుగా ఉంటే దానిలో

దాక్కుంది. అర్ధరాత్రివేళ స్టేషనంతా నిర్జనంగా ఉంది. వేగోలం పసిపట్టి ఆగూటి దగ్గర కాపలా వేసింది. వేగోలం మూతి గూట్లోకి పెడితే కుక్క లోపల దాక్కొని దాని నోరంతా కరచింది. వెనుక్కు తిరిగితే తోకా, పృష్ఠభాగం గాట్లు చేసింది. వేగోలం మైమరచి ఉంటే కొంచెం బయటకి వచ్చి దాని మెడ పట్టుకొని గుంజింది. అది కరవవస్తే తను గూట్లో దాక్కుంటుంది. ఇట్లా మూడు నాలుగు గంటలు దాగుడుమూతలయుద్ధం చేసి ఒక ఒడుపులో వేగోలంపీక పట్టుకొని దానిఊపిరి ఆగే దాకా కుక్క వదలలేదు.

తెల్లవారినతరువాత అందరూ వచ్చారు. కుక్క పౌరుషం చూశారు. ఏడాది రెండేండ్లుగా మర్యాద లేనిఆకుక్కకు ఆనాటితో మర్యాద యెక్కువైంది స్టేషను మాస్టరు దానికి రోజూ అన్నం వెయ్యమని ఫర్మానా యిచ్చాడు. ఆరోజు సాయం కాలం అంగడివాడికి మహోదయ కలిగింది. ఒక్కబూందీపూస బీరుపోనియ్యని ఆ పిసినిగొట్టు సంవత్సరముబట్టీ పరిశిష్టపునూనెతో పరిశిష్టంగా వస్తున్నమిఠాయి జాంగిలీ దానిముందర పెట్టాడు. ఆమిఠాయి మ రెవ్వరూ కొనరు. ఎవ్వరూ కొనక పోవడంచేత వారంరోజుల కొకసారి తాజాగా నూనెలో వేస్తున్నా ఎవ్వరూ కొన లేదు. కుక్కమీద మహోదయపుట్టి ఆ జాంగిలీ దానిముందర పెట్టాడు. అది తిన్నది. ఆప్యాయంగా తిన్నది. ఆమరునాడురాత్రి కుక్క తెల్లవార్లూ మహాబాధ పడు తున్నట్లుగా ఏడవటం మొదలుపెట్టింది. ఇంట్లో పడుకొన్న స్టేషనుమాస్టరూ పోర్టర్లూ వేగోలాలు వచ్చినై అనుకొన్నారు. కుక్క పగలు పోయి పొలాలమీద అడవులమీదా తిరిగి వస్తుంది. దాని కేదో మహావాతం పుట్టింది. కనపడ్డ ఆకల్లా కొరికింది. ఏఆకూ పని చెయ్యలేదు. ఒండుమట్టి నాచేత కా దంది. సెలయేటి నీళ్ళు ఇది మాపని కాదన్నవి. రాత్రిళ్ళు స్టేషనులో పడి యేడుస్తుంది. మెలికలు తిరిగిపోతుంది. తన నడుము రైలుకింద పడ్డట్టు గోల కెత్తుతుంది. వారమురోజు లీరీతిగా కొట్టుకులాడి దానివ్యాధి ఉపశమించింది. రెండురోజు లుపవాసం ఉండి కూడా వేగోలాన్ని చంపిన యీకుక్క యీవారమురోజు లయ్యేటప్పటికి చిక్కి శల్య మయింది. దాని వెనుకకాళ్ళూ మొత్తా తప్పబడిపోయినవి. అది యెక్కడో ఒకచోట పడుకొని మూలగడానికి కూడా ఓపిక లేకుండా సన్నగా యేడుస్తుంది. దానికి మిఠాయిఅంగడి అంటే భయం వేసింది. అంగడివైపుకు పోదు. అంగడివంక చూడదు. మునుపు స్టేషనులో యథేచ్ఛంగా తిరిగేది. స్టేషనుమాస్టరుగదిలోకి పోయి తొంగి చూస్తే చీడకుక్క, పేలకుక్క అని దాన్ని కొట్టడం మొదలు పెట్టారు.

3

ఆరునెల లైంది. ఆకుక్క చావదు, బతకదు. ఒకరోజున సీమకుక్కను తెచ్చిన పెద్దమనిషి వచ్చాడు. మాస్టరూ ఆయనా పూర్వపు పరిచయాన్ని మగిడించుకొని మాట్లాడుకొన్నారు. మాస్టరు 'ఏమండీ, కుక్క పిల్లలను పెట్టిందా?' అని అడిగాడు. పెద్దమనిషి ఇట్లా అన్నాడు: 'అయ్యా! కుక్కను బెంగుళూరు తీసుకెళ్ళాను. జాతి కుక్క నెక్క నివ్వలేదు. మీపాడుకుక్క వశంచేసింది. కుక్క పిల్లల్ని కన్నది. రెండుపిల్లలను పెట్టింది. ఊరకుక్కల్ని పెట్టింది. నాకు చాలా విచారం వేసింది. ఈసారి మంచిపిల్లలు పెడితే మీకు తీసుకువచ్చి యిస్తా'నన్నాడు. స్టేషనుమాస్టరు 'మాకుక్క చాలా మంచిదండీ! అది మంచిపౌరుషశాలి. కొన్నాళ్ళక్రింద అది ఒకవేగోలాన్ని చంపిం'దన్నాడు. పెద్దమనిషి 'పోనిద్దురూ! వెధవకుక్క. నాకు దానిని చంపవలె నని ఉంది. ఇంకా అది మీస్టేషనులో ఉంటే చూపించండి. దాన్ని నరికిపోతా' నన్నాడు. స్టేషనుమాస్టరు 'దానికేదో పెద్దవాతం పుట్టి కుక్క పాడైపోయిం' దన్నాడు.

ఇంతలో ఆకుక్క యీడ్చుకుంటూ అక్కడికి వచ్చింది. స్టేషనుమాస్టరు ఇదే నండీ అని చూపించాడు. పెద్దమనిషి కోపం పట్టలేక తనచేతిలోని పేముబెత్తంతో ఒకటి వేశాడు. అది పారిపోలేక అక్కడే ఒకపక్క కొత్తగిలి మెడా కాళ్లూ యెత్తి యేడ్చింది. పోర్టరు వచ్చి కాలితో దాన్ని అవతలికి తోశాడు. మాస్టరుగారు నవ్వి 'మీ కెంతకోప మండీ' అన్నాడు.

వారి యిద్దరిస్నేహమూ బలిసి ఆరాత్రి పెద్దమనిషి స్టేషనుమాస్టరుగారికి అతిథిగా ఉండిపోయినాడు. ఆనాటిరాత్రి ఆకుక్క రైలుక్రింద పడ్డది. రైలు దాని నడుముమీదనుంచి పోయింది. "అంగవ్రాతములోఁ జికిత్సకుడు దుష్టాంగమ్ము ఖండించి" నట్లు రైలు వ్యాధిగ్రస్తమై నష్టశక్తి యైనదాని పశ్చార్ధమును ఖండించింది. కాని శేషాంగశ్రేణికి రక్ష లేక అది ఒకఅరగంట తన్నుకొని చనిపోయింది.

౪

తరువాత నాల్గునెలలకు ఆపెద్దమనిషి తన రెండుకుక్కపిల్లలలో ఒకటి చచ్చి పోయిన దని చెప్పి రెండవదానిని స్టేషనుమాస్టరుగారి కిచ్చాడు. అది ఆరు

నెలల్లో మొరిగి మరల తనతండ్రివలె నైనది. దానికి భయము లేదు. ఎదురుగా నున్న కొండమీదికి సికారు పోయి వస్తుంది. ఎవ రన్నా దానికి మిఠాయి పెట్టబోతారు అది వాళ్లకు పళ్లు చూపించి కరవవస్తుంది. ఎన్ని ఆడకుక్కలు వచ్చినా వాటివంకకు చూడదు. అది పిల్లవేగోలాలనూ కుందేళ్లనూ నక్కలనూ వేటాడుతుంది. విద్యార్థులు వచ్చి భూతదయోపన్యాసములు చేస్తూంటే వాళ్ళవంక ఓరగా తిరస్కారముగా చూస్తుంది. ఆపెద్దమనిషివచ్చి వర్ణవ్యవస్థనుగూర్చి స్టేషనుమాస్టరుతో మాట్లాడుతూ ఉంటాడు. ఈకుక్క వస్తే దానిని ముద్దుగా ముట్టుకోబోతాడు. అది కోపంగా పళ్లు చూపించి జీర్ణము కాని వేగోలపుమాంసం కక్కి పోతుంది. రైలు మైలుదూర మున్నదనగా ముక్కోళ్ళతో శ్వాస మెగలాగి పసిపట్టి సీదరించుకొని తొలగి పోతుంది.

మిఠాయిదుకాణమువా డొకనాడు చద్దిమిఠాయి దానిముందర వేయబోయినాడు. అది వాడి పిక్కకండలు పట్టి లాగింది. అది వేగోలం గాని కుక్క కా దన్నా ర దరూ. దానికి మనుష్యుల్ని చూస్తే వెగటువేసింది కాంబోలు, కొన్నాళ్ళకి జనసమ్మర్ద మైన ఆస్థలాన్ని వదలిపెట్టి అడవుల్లోనే ఉంటూ వచ్చింది. అప్పుడప్పుడు స్టేషనుదగ్గరకు వస్తుంది. నిత్యగహనసంచారం వల్లనో, తల్లిపోలికో తోకకుచ్చు బలిసింది. కోరలు వచ్చినై. మనుష్యునిగాలి తగిలితే బృహస్పతి తమ్ముడు సంవర్త మహర్షివలె సీదరించుకొని తొలగిపోతుంది.

*